

**UCHWAŁA NR LXII/385/23
RADY GMINY NIEBORÓW**

z dnia 27 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40), w związku z art. 176 pkt 1 oraz 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447, poz. 1700, poz. 2140, z 2023 r. poz. 403) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nieborów.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Osóbka

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY NIEBORÓW NA LATA 2023-2025

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny, zwany dalej Programem, wyznacza zespół planowych działań, mających na celu wspieranie rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka, w sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać problemy i sytuacje kryzysowe. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, funkcjonariuszy policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną, a także konstruktywnego podejmowania działań na rzecz rodziny, w oparciu o sprecyzowany i realny do zrealizowania plan działania. Praca przedstawicieli służb społecznych z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska oraz aktywnością własną rodziny.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc, ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE NIEBORÓW

Gmina Nieborów składa się z 19 sołectw.

Stan ludności w gminie Nieborów wynosi 9 234 osób w tym:

- do lat 18 – 1 845 osoby,
- w wieku zawodowym: kobiety do 60 roku życia – 2 583, mężczyźni do 65 roku życia – 2894
- w wieku poprodukcyjnym kobiety – 1 271

- w wieku poprodukcyjnym mężczyźni – 641

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Łowiczu na dzień 31.12.2022 r. z terenu gminy Nieborów zarejestrowanych było 145 osób, co stanowiło 10,67% ogółu bezrobotnych. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych 72 osób to bezrobotni długotrwale pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy. Łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat 87 osób bezrobotnych było w wieku 18-44 lat.

Coraz większe zróżnicowanie w dochodach naszego społeczeństwa prowadzi i będzie nadal prowadziło do powstawania szerokiego marginesu rodzin słabych socjalnie. W gminie Nieborów obserwuje się, że wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, ubóstwo jest jednym z głównych powodów, bo na 46 rodzin, które korzystały z pomocy społecznej w 2022 r ubóstwo występowało w 33 rodzinach. Inne problemy to niepełnosprawność, długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, jak również bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

Z danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieborowie wynika, że w okresie od stycznia 2022 r. do grudnia 2022r. udzielono wsparcia:

- 46 rodzinom – na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- 18 uczniom udzielono pomocy w formie dożywiania w szkole w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania,"
- na 632 dzieci wypłacono zasiłek rodzinny,
- na 1685 dzieci wypłacono świadczenie wychowawcze 500 plus,
- na 26 dzieci wypłacono świadczenia na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- na 9 uczniów wypłacono stypendium na podstawie ustawy o systemie oświaty.

Obecnie na terenie gminy Nieborów znajduje się:

- 6 szkół podstawowych o łącznej liczbie dzieci 713,
- 2 przedszkola o łącznej liczbie dzieci 176,
- 4 oddziały przedszkolne o łącznej liczbie dzieci 189,
- 1 żłobek o łącznej liczbie dzieci 36.

Tabela 1. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020 r. – 2022 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin w 2020 r.	Liczba rodzin w 2021 r.	Liczba rodzin w 2022 r.
Ubóstwo	62	50	33
Wielodzietność	7	5	4
Bezrobocie	51	41	25
Niepełnosprawność	18	15	16
Długotrwała lub ciężka choroba	17	8	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	6	3
Alkoholizm	0	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	0	1
Zdarzenie losowe	2	0	3

Źródło: sprawozdania roczne GOPS w Nieborowie

Z informacji przekazanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu wynika, że w 2022 r. w pieczy zastępczej zostało umieszczonych 12 dzieci z terenu gminy Nieborów, w 7 rodzinach zastępczych.

III. ORGANIZACJA WSPARCIA RODZINY

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Wójt Gminy Nieborów zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

IV. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE

Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:
  - a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
  - b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
  - c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny,
- 2) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:
  - a) objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających, w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,

- b) zapewnienie pomocy materialnej lub finansowej z systemów: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, osobom uprawnionym do alimentów, dodatków mieszkaniowych, ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi poprzez przyznawanie zasiłków,
- 3) rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:
- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
  - b) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pedagogicznego, terapeutycznego,
  - c) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 4) zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:
- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych i innych,
  - b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,
  - c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
  - d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
  - e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,
  - f) bieżące aktualizowanie strony internetowej w zakresie miejsc i form pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

VI. OCZEKIWANE EFEKTY Z REALIZACJI PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu jest:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 2) wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny;
- 3) zmiana postaw i zachowań członków rodzin dysfunkcyjnych;
- 4) przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej;
- 5) zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych;
- 6) poprawa sytuacji dziecka w rodzinie;
- 7) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.

VII. FINANSOWANIE

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Nieborów, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych.

VIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Wskaźnikami realizacji programu będą: liczba osób, którym udzielono pomocy i jej formy, liczba osób, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego i jego rodzaj, liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny i efekty tej pomocy.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie na bieżąco w trakcie przygotowywania i realizacji przedsięwzięć programowych, na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań, aktualizacji wywiadów środowiskowych oraz efektów pracy asystenta rodziny.

Sprawozdanie roczne z realizacji programu za poprzedni rok, przedkładane będzie w terminie do dnia 31 marca każdego roku Radzie Gminy Nieborów.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, natomiast w myśl art. 179 ust. 2 ww. ustawy to rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

W związku z powyższym zasadne jest podjęcie uchwały.